

LEDER FORUM

NR. 3/2016 – 14. ÅRGANG. LEDERBLAD FOR KFUK-KFUM-SPEIDERNE

- 3 HVA ER DIN HEISPITCH?**
Leder
- 4 NY LEDERTRENING PÅ Plass**
Etter to år med forundersøkelser, pilotkurs og evalueringer, er den nye ledertreningen endelig på plass.
- 7 SEKS LEIRER I ETT**
Ansatte på forbundskontoret dro på kretsleirturné, og rakk å besøke seks av åtte krets- og regionleirer i løpet av en uke i juni.
- 8 I GANG MED NYTT PROGRAM**
Denne høsten tas nytt program i bruk for fullt. En lang utviklings- og revisjonsprosess går nå over i drift.
- 10 TA MED EN VENN**
Heidi Furustøl skriver om rekruttering av nye speidere i Generalsekretærens hjørne.
- 10 SKAL DET VÆRE SÅNN?**
Landssjef Anders Østeby og viselandssjef Gunvor Meling skriver om rekruttering til verv i Landsstyret har ordet.
- 11 KALL**
Andakten er skrevet av Jan Christian Kielland.
- 12 ROVERSIDENE**
Les om roverfemkamp, World Scout Moot 2017 og Explorer belt.
- 14 FORBUNDSNYTT**
Store og små nyheter fra organisasjonen.
- 16 DA EUROPA KOM TIL NORGE**
Norge var i juni vertskap for Europakonferansen som er WAGGGS og WOSM sin felles speiderkonferanse som holdes hvert tredje år.
- 17 ALDRI FOR SENT**
Østre Osloomarka Engang–Alltid med gjester besøkte i sommer Our Chalet i Sveits.
- 17 VETERANTREFF FOR KFUM-SPEIDERLEDERE**
Årets samling for KFUM-veteraner holdes i Drammen 15. oktober.
- 18 FLOTT FEIRING AV JUBILANTEN**
Søndag 26. juni ble Nortangens 70-årsjubileum markert på jubileumsgudstjeneste, festmiddag og leirbål under Østlandskretsens regionsleir.
- 19 FOR UNGE, AV UNGE**
Ungdommer inntok viktige lederroller på årets NM i speiding
- 20 SAMMEN ER VI STERKE**
Globalaksjonen 2016–2017 støtter Sri Lanka KFUK og arbeidet for å gjenreise et land som har blitt herjet av borgerkrig i mer enn 20 år.
- 22 VANGSÅSA**
John Bjerkeli forteller om sitt favorittsted i Mitt fjell-spalten.
- 24 ARRANGEMENTSINFO**
Aktuelle arrangementer.

Hvis du får 30 sekunder til å fortelle hvorfor noen burde begynne i speideren – hva sier du da?

Hva er din heispitch?

HVA ER KFUK-KFUM-SPEIDING? Har du noen gang fått det spørsmålet? Eller om hva vi driver med i speideren? Det har du sikkert. Og det er kanskje ikke så rart? For vi driver jo med mye forskjellig. Møter, leirer, turer, opplæring i praktiske ferdigheter, tradisjoner, felleskapsopplevelser og personlige utfordringer. Det er mange måter å forklare hva speiding går ut på. Noen fokuserer på friluftslivet og at vi lærer ferdigheter for å klare oss i naturen, andre på formålet vårt og at vi driver et kristent arbeid. Andre igjen forteller at de vil gi videre til andre det de selv har opplevd, eller at vi driver med ledertrening og personlig utvikling.

HVIS DU FÅR 30 SEKUNDER til å fortelle hvorfor noen burde begynne i speideren – hva sier du da? Man snakker gjerne om dette som «heis-pitchen». Hva velger du å trekke fram, når du har så mye å fortelle, men så kort tid til å få frem budskapet? Det handler om å formidle et spisset og tydelig budskap. I denne korte samtalen skal du etterlate et inntrykk som gjør at den du møter ønsker å bruke mer tid sammen med deg.

EN KORT VERSJON er slagordet: «Speiding gir opplevelser for livet!». Speideren rustet deg til å takle livets gleder og utfordringer, samtidig som det gir deg opplevelser du vil ha med deg livet ut. Langversjonen har flere varianter. Den finner du blant annet i Lederhåndboka, som rett før sommeren ble sendt ut til alle grupper. Som en del av den nye ledertreningen vil alle nye ledere få tilsendt boken. Lederhåndboka samler essensen av hvem vi er, hva vi gjør og hvordan vi utøver ledelse – hvilke prinsipper, mål og verdier som ligger til grunn for arbeidet vårt. Den skal utvikle deg som leder og hjelpe deg til å ta i bruk nytt program, ledertrening og kurs. Et praktisk oppslagsverk, med tips, råd og veiledning til deg som er leder.

FRA LANDSTING 2015 kom ønsket om å tydeligere definere hva som er vår metode, og å samle organisasjonenes verdi- og strategidokumenter. Resultatet er samlet i heftet *Speiderideen – grunnlag og metode i KFUK-KFUM-speiderne*, som kan lastes ned på kmspeider.no.

AT SPEIDERARBEIDET rommer så mye er først og fremst en stor styrke, men det gjør også at det kan være en utfordring å kommunisere hva vi faktisk driver med. Du vil få ulike svar, alt etter hvem du spør. Og sånn vil det nok til en viss grad alltid være. Men vi kan med fordel bli tydeligere til å kommunisere essensen av hva KFUK-KFUM-speiding er. Og forhåpentlig hjelper Lederhåndboka og Speiderideen oss litt på veien.

Svein Olav

REDAKTØR AV
LEDERFORUM

Nr. 3/2016
14. årgang
Lederblad for Norges KFUK-KFUM-speidere

Redaktør:
Svein Olav Ekvik / svein.olav@kmspeider.no

Redaksjonskomité:
Ragnhild Erevik Fosse
Svein Olav Ekvik

Utgiver:
Norges KFUK-KFUM-speidere
Postboks 6810 St. Olavs plass
0130 OSLO
Tlf: 22 99 15 50
post@kmspeider.no
kmspeider.no
[facebook.com/kmspeider](https://www.facebook.com/kmspeider)

Org.nr: 971.274.018
Bankgiro: 3000.16.88487

Landssjef: Anders Østbye
Generalsekretær: Heidi Furustøl
Layout: Helene Moe Slinning
Trykk: 07 Gruppen AS
Forsidefoto: Harald Undheim
Opplag: 3700

Lederforum er trykket på miljøvennlig papir.

Ny leder- trening på plass!

Etter to år med forundersøkelser, pilotkurs og evalueringer, er den nye ledertreningen endelig på plass. Nå er det tid for å velge hvilke kurs du ønsker å delta på.

TEKST > Tor Asbjørn Bjørnstad //

FOTO > Lars Røraas, Harald Undheim og Peach Norman Owen //

OPPLÆRING FOR NYE LEDERE

- For deg som er ny leder har vi nå en opplæringsplan som kalles «Sjekkliste» i Lederhåndboka. Vi forventer at du selv tar ansvar for din egen opplæring. Det viktigste lærer du lokalt i gruppen din. Sjekklisten er utarbeidet for å hjelpe deg og din gruppeleder til å konkretisere hva du bør kunne og ha gått igjennom i løpet av ditt første år som ny leder.
- Første punkt på sjekklisten er et kort kurs på nett som heter «Velkommen som leder». Dette handler om verdiene våre og hvordan vi kan ha trygge turer og møter for speiderne våre. Dette kurset kan du ta alene eller sammen med lederne i gruppen din.
- På nasjonale arrangementer vil vi tilby et kortkurs om grenseoverskridende adferd. Det er viktig at alle ledere gjennomfører dette kurset.
- Sjekklisten og mer informasjon om kursene finner du på kmspeider.no/leder.

En oppdatert oversikt over hvilke kurs som avholdes når finner du i kalenderen på kmspeider.no. Som du også ser i dette bladet er det flere lederkurs fra kursmenyen som arrangeres denne høsten og neste vår. Men visste du at du også kan bestille kurs til din gruppe eller krets? Vi har som mål at flere skal få anledning til å ta kurs. Derfor har vi åpnet opp for at grupper og kretser kan få avholdt kurs lokalt hos seg.

HVORDAN FOREGÅR EN KURSBESTILLING I PRAKSIS?

- Snakk med dine medledere. Se på kursmenyen. Hva er det dere trenger og ønsker?
- Finn ut om det er flere grupper i nærheten som ønsker det samme som dere.
- Finn noen datoer som kan passe og hvor mange kursdeltakere dere kan garantere.
- Kontakt ledertreningsansvarlig på forbundskontoret.
- Ledertreningsansvarlig vil forsøke å finne en kursholder som kan en av datoene dere har satt opp.
- Kurset avholdes.

VANLIGE SPØRSMÅL:

- Hvor mye koster det? Kretsen/gruppen(e) må dekke utgifter til utstyr, lokaler og kursleders reise.
- Hvor mange deltakere må man minimum ha? Det avhenger av hvor mye det skal koste per deltaker og hva kursholder synes er greit. I listen over kursene ser du forslag til omtrentlig antall deltakere.

KURSOVERSIKT

Her er listen over kurs. Vær klar over at kursmenyen er levende. Nye kurs kan komme til og andre fjernes. Det betyr at dersom det er emner du og dine medledere savner, kan du kontakte ledertreningsansvarlig, og vi kan se om vi kan lage et kurs som møter deres behov.

Programkurs

MERKEKURS

Dette kurset er et helgekurs som hovedsakelig arrangeres av kretser. Kurset kan enkelt tilpasses slik at det kan avholdes over flere kvelder. På dette kurset går man igjennom speidermetoden og ett til fire merker. Poenget med kurset er at du som leder skal lære om merkekravene så konkret og detaljert som mulig, slik at du enkelt kan gjennomføre dem med dine egne speidere. Kurset foregår både inne og ute. Antall deltakere bestemmes av arrangør.

KURS OM NYTT PROGRAM

Siden det i år lanseres nytt speiderprogram, tilbyr vi et kurs om hva som er nytt, hva som er det samme, hvor man finner informasjon og hvordan man kan planlegge å ta merker. Antall deltakere bestemmes av kursholder.

Ledelseskurs

Ledelseskursene er lagt opp som dagskurs, hvor man kun har ett emne i løpet av én dag. Tanken er at man skal kunne fordype seg i noe man er interessert i, samtidig som man ikke bruker en hel helg på kurs. Disse kursene varer opptil åtte timer, inkludert lunsj. Kursene foregår hovedsakelig innendørs.

DAGSKURS – FØRSTEHJELP NGF+DHLR

Dette kurset er egentlig to kurs slått sammen til ett. Det ene er Norsk grunnkurs i førstehjelp (NGF) laget av Norsk Førstehjelpsråd. Det andre kurset er om hjerte-lunge-redning med bruk av halvautomatisk hjertestarter som er laget av Norsk Resuscitasjonsråd. Dette kurset er praktisk med caseoppgaver. Du vil få tilsendt heftene «Norsk grunnkurs førstehjelp» og «DHLR» før kurset, og det er en e-læringsmodul du må ha gjennomført før selve kursdagen. 8 til 26 deltakere.

DAGSKURS – FØRSTEHJELP SPEIDER

Det er en fordel å ha tatt «Dagskurs førstehjelp NGF+DHLR» før du tar dette kurset, men det er ikke noe krav. Målet med kurset er at du skal få den førstehjelpskunnskapen du trenger for å forebygge og håndtere mer eller mindre vanlige hendelser i speidersammenheng. 8 til 26 deltakere.

DAGSKURS – SIKKERHET OG BEREDSKAP

Dette kurset handler om det moralske og lov-messige ansvaret vi har som speiderledere. Du lærer om risikovurderinger av aktiviteter, turer og leirer. Du lærer å tenke på sikkerhet og lage trygge rammer som gir rom for lek og moro for speiderne. Kurset tar også for seg hva du gjør når ulykken er ute og medie-håndtering ved uønskede hendelser. 8 til 26 deltakere.

DAGSKURS – ANDAKT

Kurset tar for seg hvordan du finner, lager og holder en andakt. Du får konkrete tips til hvordan du kan hjelpe vandrere og rovere med å holde andakt, og hvor du finner gode andakter i bøker og på nettsider. Kurset tar også for seg hvordan man skaper rom og lyst til forkynnelse i gruppen og et kristent fellesskap. Du får tips til hvordan du forholder deg til speidere eller foreldre som tar tydelig avstand til kristen tro og forkynnelse. Kurset er også en fin anledning til å dele erfaringer. 4 til 26 deltakere.

DAGSKURS – BARN MED ADFERDUTFORDRINGER

Kurset tar for seg myter og fakta om ADHD og hvordan man kan få speidergruppen til å bli et sted hvor barn med adferdsutfordringer kan oppleve læring, mestring og tilhørighet. 8 til 26 deltakere.

FORTSETTER PÅ
NESTE SIDE →

Friluftslivskurs

Bortsett fra Turledelse vinter, som varer i fem dager og fire netter, så varer alle de andre friluftskursene fire dager og tre netter. Grunnen til dette er at vi mener at å lære om friluftsliv gjøres best ved å erfare det som skjer – i naturen. Vi mener også at erfaringene huskes bedre dersom de får utvikle seg over tid. Friluftslivskursene foregår i sin helhet utendørs. Alle friluftslivskursene har en eller flere oppgaver som må gjøres i forkant og etterkant av kurset.

TURLEDELSE VINTER

Målet med kurset er at du skal kunne lede en gruppe speidere på skitur i vinterfjellet på en trygg og sikker måte. Du får verktøy for planlegging og gjennomføring av turer. Du får også muligheten til å formulere noen personlige læringsmål du får spesiell oppfølging på, som for eksempel nattorientering i vinterfjellet, eller hvordan lage en iglo. 4 til 10 deltakere.

TURLEDELSE BARMARK

Kurset gir deg konkrete verktøy for å gjennomføre turer på barmark som involverer speiderne og som gir speiderne læring, utvikling og glede. Kurset er «learning by doing» i praksis og du vil få mange tips som du senere kan dele med dine speidere. Du får muligheten til å formulere noen personlige læringsmål innenfor rammene av kurset. 4 til 10 deltakere.

TURLEDELSE KANO

Dette kurset passer både for verdensmestre og de som er usikre og uerfarne. Rent padleteknisk er det grunnleggende, men ledelsesmessig er det avansert. Kurset gir deg konkrete arbeidsverktøy for å gjennomføre turer på en sikker og morsom måte. Dette kurset kvalifiserer deg til elvepadlingskurset til Norges speiderforbund. 4 til 10 deltakere.

PÅ BAR BAKKE

Dette kurset er svært annerledes enn alle de andre kursene våre. Kurset avholdes på høsten og du får kun ha med deg det du har på kroppen. Ingen ryggsekk og ingen sovepose. Målet er at du skal få et fortlølig forhold til natur og villmark, se deg selv som en del av skaperverket, kjenne elementene på kroppen og få en følelse av naturens rytme. Du vil selvsagt få tilegnet deg både kunnskaper og ferdigheter innen primitivt friluftsliv. 4 til 8 deltakere.

Kurs om kurs

PATROLJEFØRERVEILEDERKURS

Dette kurset er for deg som er rover og som kan tenke deg å bidra på kretsens patruljeførerkurs ved å være veileder. Målet er at kurset skal være like nyttig som det er artig. Du vil få møte rovere fra hele landet og knytte nye vennskapsbånd. Kurset varer en helg. 8 til 26 deltakere.

KURSHOLDERKURS

Dette kurset er for deg som er, eller skal være, kursholder eller instruktør på forbundskurs. Kurset avholdes i løpet av en helg, og det forventes at deltakerne er kursholdere eller instruktører innen et år etter at man har deltatt på kurset. 4 til 6 deltakere.

Driftskurs

MEDLEMSSYSTEMET

Her får du en innføring i hvordan medlemssystemet Hypersys fungerer og nyttige funksjoner som gjør speiderhverdagen enklere. Avholdes i løpet av en kveld. Antall deltakere bestemmes av kursholder.

VEKST OG REKRUTTERING

Her får du konkrete tips til hvordan gruppen kan få flere medlemmer, både barn og unge. Kan avholdes i løpet av en kveld. Antall deltakere bestemmes av kursholder.

KURS FOR NYE GRUPPELEDERE

Dette kurset tar for seg alt man må vite om det å være gruppeleder. Alt fra økonomi og medlemssystem, til konflikthåndtering og organisasjonsdemokrati. Tilpasses til enten en kveld eller en hel dag, avhengig av innhold. Antall deltakere bestemmes av kursholder.

SEKS LEIRER I ETT

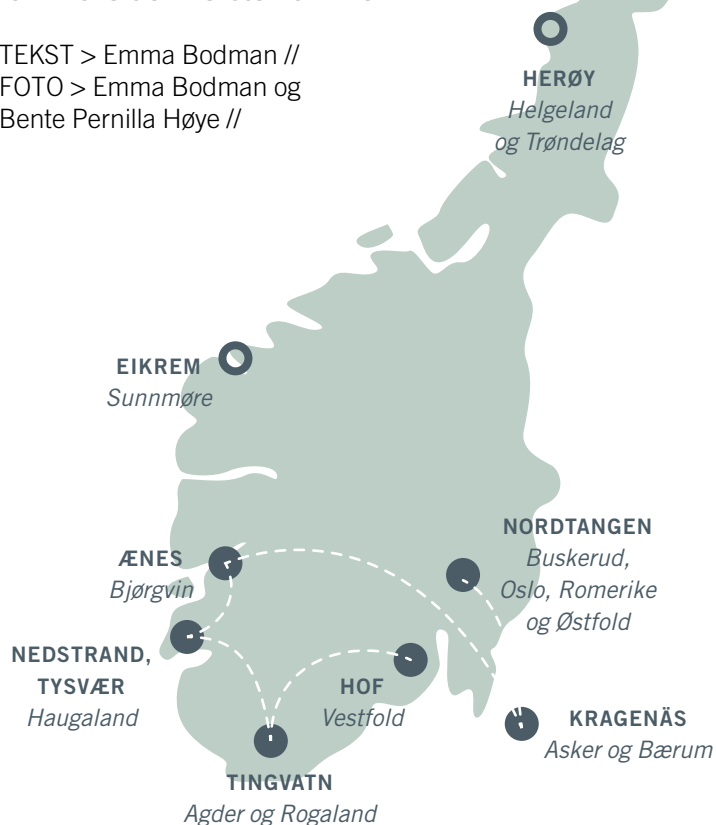
«Vi er heldige som har fliser på kjøkkenet, og parkett i stua!», sier en speiderleder med et stort smil da hun viser oss rundt i leiren. Gjørmen dekker hele leiren, teltene og speiderne. Parketten hun snakker om er planker med et tjukt lag gjørme, og flisene er treflis som har blitt kjørt ut for å forhindre den verste flommen.

TEKST > Emma Bodman //
FOTO > Emma Bodman og
Bente Pernilla Høye //

I SOMMER BLE det arrangert åtte krets- og regionleirer rundt om i Norge. Fra forbundskontoret dro fire ansatte ut på en kretsleirturné for å besøke seks av leirene, og få med oss i hvert fall en del av det fantastiske arbeidet som hadde blitt lagt ned for å skape gode opplevelser for tusenvis av speidere denne sommeren. Vi håpet også å få tilbakemeldinger, ønsker og innspill til noen av prosjektene organisasjonen jobber med, og svare på spørsmål om nytt program og ny ledertrening. Speiderlederen som viste oss rundt i gjørmen befant seg på leiren i Haugaland, men denne positive velkomsten møtte vi overalt vi dro. Å få være med å se engasjerte rovere og ledere som gir alt for at speiderne skal kose seg på leir er veldig fint.

DET VAR VELDIG spennende og samtidig rart å besøke så mange leirer på én uke. Ettersom alle leirene begynte og sluttet mer eller mindre på samme tidspunkt opplevdes det nesten som å delta på én leir, men på seks forskjellige plasser. Vi fikk med oss byggingen av leiren i Vestfold. I Vest-Agder hadde leiren allerede kommet godt i gang. I Haugaland forberedte ledere og speidere seg for haik. I Bjørgvin hadde speiderne nettopp dratt på haik og lederne fikk ta en velfortjent pause. Og i Kragenäs i Sverige og på Nordtangen fikk vi være med på den siste leirdagen og det avsluttende leirbålet.

DET VAR EN fantastisk tur og en unik mulighet å få møte så mange ledere og speidere i leirhverdagen deres. Vi er takknemlige for den fine velkomsten vi fikk, og tar med oss alle innspillene deres i arbeidet videre med store og små prosjekter i organisasjonen.

I GANG MED NYTT PROGRAM

Nå er endelig høsten her og det nye programmet tas i bruk fullt ut. En lang utviklings- og revisjonsprosess går nå over i drift. Et speiderprogram er ikke statisk og må forbedres kontinuerlig slik at gruppene skal kunne tilby et spennende og variert program til speiderne. Arbeidet med å videreutvikle programmet kommer derfor til å fortsette, men det grunnleggende er nå på plass.

TEKST Emma Bodman //
FOTO > Lars Røraas //

HVIS DU TRENGER HJELP til å komme i gang, eller savner inspirasjon og materiell før høsten finnes det flere hjelpemidler.

LEDERHÅNDBOKA

Lederhåndboka, boken for alle ledere i organisasjonen, har endelig kommet. Boken er skrevet for å hjelpe og støtte lederne i hverdagen. Den inneholder det meste en leder trenger å vite for å kunne gjøre en så god jobb som mulig, og målet har vært at den skal være nyttig og konkret.

Et eksemplar har blitt sendt ut til hver gruppe. Som en del av den nye ledertreningen kommer også alle nye ledere fortløpende få tilsendt en bok som velkomstgave. Lederhåndboka kan også kjøpes i Speiderbutikken. Ta kontakt med forbundskontoret hvis dere burde ha mottatt en bok, men ikke har fått den.

På neste side er et lite eksempel på hva du finner i Lederhåndboka.

KMSPEIDER.NO

All informasjon og materiell om det nye speiderprogrammet finnes på kmspeider.no. Under *Speiderprogram* finner du informasjon om hver aldersgruppe, Speiderstigen og hele aktivitetsbanken med aktivitetsmerker, aktiviteter og møteforslag. En møteplanlegger der ledere og patruljeførere kan planlegge et møte ved hjelp av innholdet i aktivitetsbanken blir også snart tilgjengelig.

Se side 14–15 i dette nummer av Speiderbladet for nærmere beskrivelse på hvordan du bruker aktivitetsbanken, med aktivitetsmerker, aktiviteter og møteforslag.

KURS OG VEILEDNING

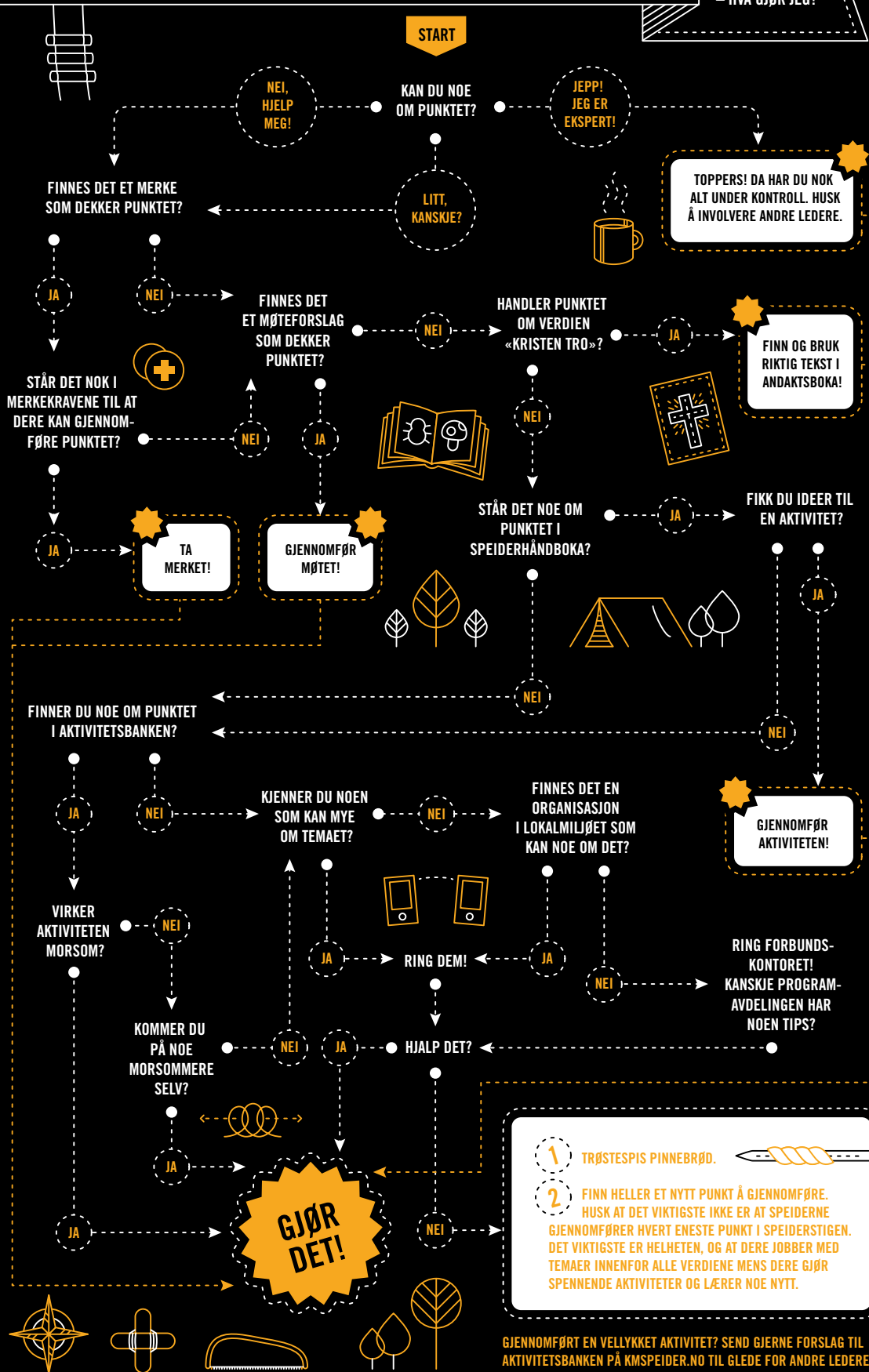
Det er også mulig å bestille et kurs i nytt program fra forbundskontoret. Kurset kan skaleres avhengig av om det er en gruppe eller krets som er målgruppen, eller om det er en spesifikk del av det nye programmet dere vil høre mer om.

Prosjektleder Emma Bodman (emma@kmspeider.no) hjelper gjerne grupper, tropper og patruljer med å komme i gang med det nye programmet. Ta kontakt for spørsmål, tilbakemeldinger, ris og ros.

HJELP! JEG SKAL HJELPE SPEIDERNE Å GJENOMFØRE ET PUNKT I SPEIDERSTIGEN!

– HVA GJØR JEG?

SKAL DET VÆRE SÅNN?

DET ER ET SPØRSMÅL som kommer igjen og igjen. Frivillige på ulike nivåer i organisasjonen lurer på om det skal være sånn at det alltid er de samme som blir sittende med ansvaret gang etter gang? Om det ofte er sånn at hvis man ikke «kjenner noen», så kommer man ikke inn i loopen? Om det er sånn at man skal jobbe seg halvt i hjel for å føle at man gjør noe godt nok der man er?

I LANDSSTYRET kjenner vi mye på dette. Vi møter ofte de samme frivillige, og de sier stort sett det samme: det er kjekt, men vi savner noen å dele med. Noen å dele vekten med, noen å dele gledene med, noen å gi videre til når det røyner på. Vi er stolte av å være en ledertreningsorganisasjon. Vi utvikler barn, unge og voksne til ansvarsbevissthet, selvstendighet og samfunnsmessig

engasjement – det er en del av formålet vårt. Og vi har utrolig mange flotte ledere som gjør en fantastisk innsats.

MEN FRIVILLIGE blir også slitne. Alt det vi gjør, det gjør vi i tillegg til alt annet. I tillegg til jobb og studier, familie og venner, og andre ting vi er engasjert i. Og vi oppnår jo formålet vårt – vi har mange flinke mennesker og utvikler mange ledere i organisasjonen vår. Men kanskje burde balanse også vært en del av formålet? For det er de samme vi treffer. Det er ofte de samme navnene som kommer opp, enten vi trenger noen til å holde kurs, til å sitte i utvalg og komiteer – eller til å stille til neste landsstyrevalg. Selv om valgkomiteen, landsstyret og kontoret forsøker etter beste evne, så kjenner vi ikke alle i organisasjonen vår. Vi vet at de finnes – de som ønsker nye utfordringer, de som

vil prøve noe annet, de som ikke helt vet hva de vil – de som dere i kretsene og gruppene har sett og tenkt at der er det noen som kan få noe til. Men vi vet ikke hvem de er.

DERFOR TRENGER VI hverandres hjelp. Gi en anbefaling, et tips, ring, send en e-post eller utfordre noen du kjenner til nye oppgaver.

*Speiderhilsen
Gunvor og Anders*

> HEIDIS HJØRNE

TA MED EN VENN

> Heidi Furustøl,
generalsekretær //

KJÆRE LEDER!

Håper du har hatt en fin speider-sommer og gleder deg til å møte nye og gamle speiderfjes. Det gjør jeg! Som du sikkert har lagt merke til, skjer det mye nytt i 2016: nytt speiderprogram, fornyet ledertrening og kursopplegg, nye nettsider/aktivitetsbank og nytt medlemssystem. Alt for at speiding skal være gøy og for at flere skal få oppleve speiding! Derfor lanserer vi nå Bli flere-kampanjen! Per august 2016 har vi 9 300 betalende medlemmer mens vi den 31.12.2014 hadde 10 337 medlemmer (en av fordelene med sentral innkreving av kontingent er at vi nå kan sjekke status på medlemstall i medlemssystemet når som helst, mens vi tidligere måtte vente 11 måneder ut i påfølgende år). Ser vi nærmere på tallene, så er det p.t. registrert 7 299 medlemmer under 26 år,

mens måltallet for 2016 er på 8 241 medlemmer under 26 år (gir statsstøtte). Vi må derfor få minst 1038 nye medlemmer i høst, hvorav 942 er under 26 år, for å opprettholde nivået, og for å nå vår målsetting om å bli flere KFUK-KFUM-speidere. Og det er jeg overbevist om at vi skal klare – sammen! For å nå målet om å bli flere, oppfordres alle speiderledere fortløpende til å registrere nye medlemmer i Hypersys, slik at medlemmene får tilsendt faktura (halv kontingent i høstsemesteret). Dette er en ny rutine!

DET ER VIKTIG å opprettholde medlemsinntektene slik at KFUK-KFUM-speidernes aktiviteter kan fortsette på samme nivå. Bli flere-kampanjen gir materiell og tips om hvordan gruppene lokalt kan bli flere, og det holdes blant annet en vervekampanje.

Bare tenk hvis alle speiderne tok med seg en ekstra venn på et speidermøte, da hadde vi blitt mange! Men det handler ikke bare om inntekter. Enda viktigere er det å realisere formålet vårt om å hjelpe flere barn og unge til å utvikle en kristen tro, oppdra dem til ansvarsbevissthet, selvstendighet, samfunnsmessig engasjement, mellomfolkelig forståelse og respekt for naturens verdi.

PS. Takk til alle som bidro til en fantastisk bra Europakonferanse for speider-Europa i juni.

Riktig god speiderhøst!

*Speiderhilsen
Heidi*

KALL

TEKST > Jan Christian Kielland //

FOTO > Steinar Fagerli //

FARMOR BLE FØDT i 1916 på en gård på Nordmøre, i en tid uten telefon og traktor, og med syv søsken. Livet på gården var mer dramatisk enn hva de fleste i Norge opplever i dag. To småsøsken døde av difteri da farmor var sju. Gården ble isolert på grunn av smittefaren, og faren hennes måtte selv kjøre til kirkegården og gravlegge barna sine. Da farmor var 12 år gammel, gikk hun over to mil med penger fra faren for å betale gjeld til lensmannen.

MEN FARMOR VILLE etter hvert ut i verden. Hun var interessert i språk og i misjon. Under andre verdenskrig kom hun inn på misjonsskolen for kvinner i Oslo. Etter krigen ble hun sendt ut i verden av Det norske misjonsselskap, først på språkkurs i Geneve, deretter som misjonær til Madagaskar. Farmor dro til en annen kultur, et annet språk, andre planter, dyr, sykdommer og matretter. Det fantes ikke McDonalds på Madagaskar i 1947. Det meste var fremmed. Noe var farlig. Hun skulle være borte fra familien i Norge i fire år sammenhengende. Å reise til Madagaskar i 1947 var som å reise til månen i dag.

HVA VAR DET SOM drev farmor til å reise til Madagaskar? Noe var ganske sikkert eventyrlyst, men livet som misjonær var så risikofyllt og så kummerlig at det ikke bare kan ha handlet om det. Farmor hadde også et kall. Hun tenkte: «Gud har en plan for livet mitt. Gud vil ta vare på meg.» Når hun eller de fire barna hun fødte på Madagaskar ble syke, ba hun nok: «Gud, du som sendte oss hit, nå må du ta vare på oss.»

KANSKJE KOMMER DU fra sammenhenger hvor det har vært snakket mye om kall, kanskje har du knapt opplevd at det har blitt nevnt. Mitt inntrykk er at det ikke snakkes så veldig mye om kall i dag. Hvorfor har det blitt sånn? Kanskje fordi det er en mer og mer politisk ukorrekt tanke at noen andre, og til og med Gud, skal ha en mening om hva som er best for ditt og mitt liv. Vi skal jo være frie til å velge. Hva skal vi da tenke om kall i dag?

KANSKJE KJENNER DU at det er for stort å snakke om kall i eget liv. Kanskje tenker du at kall er noe for andre, for de som vurderer å jobbe i kirka. Men reformatoren Martin Luther sa noe annet: Ethvert yrke er et kall. Å være baker eller smed er like mye en tjeneste for Gud som å være prest eller munk. Det å tenke om livet sitt som en tjeneste for Gud, er altså ikke forbeholdt de såkalt «fromme». Kall handler om å finne din plass i livet, hvor du får brukt de gaver og evner som Gud har gitt deg, og hvor du får oppleve at her er det meningsfullt å være. Der hvor du kan kjenne på at «Her får jeg være til velsignelse for andre, og her har jeg det godt».

KANSKJE ER DET mulig å smake på disse ordene på vei inn i det kommende semesteret: Gud har et kall til meg her jeg er, og Gud vil ta vare på meg her.

VI BER FOR

- Overgangen til nytt program og ny ledertrening.
- Semesterstart og alle speidere og ledere som er klare for en ny speiderhøst.
- KFUK på Sri Lanka, og oppstarten av en ny Globalaksjon denne høsten.
- Oslo, Rogaland, Romerike, Sogn og Fjordane og Telemark kretser.

VI TAKKER FOR

- Vellykkede kretsleirer som har gitt mange minner for livet.
- Alle mestringsopplevelser og nye vennskapsbånd knyttet på leirer og turer i sommer.
- Alle som får mulighet til å starte som KFUK-KFUM-speidere i høst.
- Alle innspill, tilbakemeldinger, engasjement og bidrag til viktige prosjekter i organisasjonen.

KLAR FOR KAMP?

Foto: Astrid-Amalie Hettland

Foto: Astrid-Amalie Hettland

 Roverar med konkurranseinstinkt. Fødd i '00-'91.

 Konkurranse for roverar. Hinderløype, hemmeleg oppgåve, orientering, teori og valfri oppgåve.

 23.–25. september.

 Skei i Jølster.

 370 kr.

 Snarest via kmspeider.no eller mdb.kmspeider.no.

For informasjon om korleis ein kjem seg til roverfemkamp, sjekk ut kmspeider.no/rover.

Rover-Noreg er nok ein gong klar for femkamp. I år, i Sogn og Fjordane! Roverfemkamp er action, konkurranse og ein sosial samankomst med tradisjonar. Det konkurrerast i tremannslag.

ROVERFEMKAMP ER ein konkurranse beståande av fem oppgåver. Teoretisk oppgåve set deltakarane sin kunnskap på prøve innanfor natur og miljø, woodcraft og samtiddsspørsmål om politikk, kultur, sport og nyhende. Den valfrie oppgåva varierer frå år til år, men er alltid ei praktisk oppgåve om anten pionering, førstehjelp, samfunnsengasjement, friluftsliv eller leiing. I den hemmelege oppgåva er det dei praktiske

og kreative eigenskapane som vert sett på prøve. Orienteringa er todelt og føregår både om natta og dagen. Hinderløypa er reinspikka action.

SAMTIDIG SOM roverfemkampen arrangerast det eit rovertreff. Deltakarane på rovertreffet kan bruke meir tid rundt bålet, som heilagjeng eller delta i berre nokre av øvingane i femkampen.

WORLD SCOUT MOOT 2017

Foto: Henrik Vagle Dalsgaard

ER DU KLAR for en spektakulær speideropplevelse i noen av verdens mest spektakulære omgivelser? Sommeren 2017 arrangeres 15th World Scout Moot, og 5000 rovere fra hele verden samles på Island for å skape uforglemmelige opplevelser.

WORLD SCOUT MOOT er en verdensroverleir. Leiren er inndelt i to. Den første delen av leiren vil du være ute på haik og oppleve Island, mens de resterende dagene vil du være ved Althingi speidersenter sammen med alle de andre deltagerne og delta på

aktiviteter der. Det planlegges en 4–5 dagers rundreise for den norske kontingenten etter leiren. Innholdet vil bli planlagt i samarbeid med deltakerne.

PÅMELDINGEN er åpen: Meld deg på via kalenderen på kmspeider.no eller mdb.kmspeider.no. Påmeldingen behandles som en søknad. Deltakelse koster omtrent 18 000 kr (endelig pris settes tidlig høst 2016). Dette inkluderer: Deltakeravgift for leiren, rundreise etter leiren, profilplagg og Spf-skjerf. Det inkluderer ikke flybillett tur-retur

 Født mellom 2. august 1991 og 25. juli 1999. IST: Født før 1. august 1991.

 25. juli til 2. august 2017, rundreise i etterkant.

 Island.

 18000,- (foreløpig pris. Endelig pris bestemmes tidlig høst 2016. Flyreise kommer i tillegg.

 15. oktober 2016.

Island, eller de to samlingene i forkant.

LES MER OM World Scout Moot 2017 i kalenderen på kmspeider.no og følg planleggingen for den norske kontingenten på Facebook: facebook.com/moot17norway

Mvh Caroline Hop, på vegne av kontingentledelsen til Moot2017

Hva gjør man ikke for et belte?

TEKST > Even August Bremnes Stokke //
FOTO > Max-Hendrik Wathne Gelink //

ENDELIG VAR sommeren her. Allerede våren 2015 startet prosjektgruppen for Explorer Belt planleggingen, og Italia ble bestemt som destinasjon. Påmeldingene strømmet på og etter en forberedelseshelg i april der vi snakket om ruten, utfordringer deltakerne ville møte, italiensk kultur og det ble satt sammen haikepar, var vi klare for avreise!

FORBEREDELSESELGEN jobbet haikeparene med å planlegge alt for en 10 dagers haik: mat, førstehjelpsutstyr, telt, reparasjonsutstyr og bli kjent med hverandres styrker og svakheter. 27. juni møttes deltagerne og staben på et speiderhus i Oslo, før vi dro til Gardermoen med siste flybuss. Etter avreise med første flyet på morgenen og fire timers togstur fra Milano til Rimini var vi fremme!

HER FIKK VI tid til å bade, kjøpe inn mat og gass, og det tok ikke lang tid før alle forstod at mange av måltidene fort ville bestå mye av pasta! I Rimini besøkte vi et speidersenter,

møtte lokale speidere, og lærte noen av deres ritualer og aktiviteter.

DAGEN FOR HAIKEN var kommet og deltagerne tok buss inn til San Marino! Staben sa farvel og ønsket lykke til på reisen. For de fleste var de to første dagene de hardeste. Etter en lang dags marsj, var det demotiverende å fortsatt se San Marino, og samtidig stekte solen. Enkelte deltagere fant ut at de drakk rundt seks liter vann om dagen!

TIL TROSS FOR harde forhold, var gjestfriheten til folkene vi møtte helt magisk. Vi fikk vann og steder å sove. Noen fikk overnatte i et kloster, hjemme hos presten, eller i en restaurant, mens mange andre måtte nøye seg med telt eller under åpen himmel.

HAIKEN SLEIT hardt på føttene, men motivasjonen om Firenze, Pisa og til slutt på Explorerbeltet, holdt motet oppe. Underveis var det også oppgaver å gjennomføre. Noen dyrket mat under haiken, andre gikk med fisk i bånd (en hel dag), noen tok bilde med politiet, og mange fikk nye italienske venner på Facebook!

VEL FREMME I Pisa ventet staben på deltagerne. Innlosjert på hostellet fikk deltagerne dusjet. 17 hadde fullført haiken, mens ni måtte avbryte og ble hentet av staben underveis. Vi hadde en flott belteseremoni rett ved siden av det skjeve tårnet! Deltagerne var fornøyd, og fikk hvilt føttene før reisen bar videre til Bologna hvor vi skulle bo på et annet speiderhus, før snuten ble vendt hjemover.

KORT OPPSUMMERT: Mye kultur, pasta og pizza! Mye gammel stein, fantastiske deltagere, høy temperatur, langt å gå, og sist og ikke minst – en unik og utrolig opplevelse!

FORBUNDSNYTT

Vil du stille til valg?

Landsting 2017 holdes 31. mars til 2. april på Quality hotell Sarpsborg, med Østfold krets som vertskap. Valgkomiteen har startet arbeidet fram mot landstinget, og ønsker din hjelp til å finne de rette kandidatene til nytt landsstyre. KFUK-KFUM-speiderne trenger et landsstyre med reflekterte og engasjerte ledere med riktig egnethet og kompetanse, og vilje til å arbeide for å gjennomføre forbundets mål og visjoner. Det er ikke et krav å ha vært aktiv på forbundsnivå tidligere.

Landsstyret består av landssjef, vise-landssjef og seks styremedlemmer. I tillegg velges to varamedlemmer. Hele landsstyret står på valg hvert landsting.

Det skal også velges fire representanter til Speidernes fellesorganisasjon, og valgkomité og kontrollkomité.

Kan du tenke deg å stille til valg, eller kjenner noen som bør få utfordringen? Ta kontakt med valgkomiteen på valgkomite@kmspeider.no om du har tips eller spørsmål om det å sitte i landsstyret. Valgkomiteen vil være aktivt tilstede på Kretsforum 21.–23. oktober.

Valgkomiteen består av Anders Lie-Nielsen, Kristin Lothe Eldholm, Magnus Rynning Nielsen og Åshild Hidle Sigmundsen.

Landsstyret valgt på landsting i 2015.
Foto: Ragnhild Erevik Fosse

ER DIN POLITIATTEST GYLDIG?

Er du usikker på status på egen politiattest, er det viktig at du snarest mulig sjekker om denne er i orden. Det er nå enkelt å sjekke status på egen politiattest i medlemsystemet Hypersys. Logg inn og på medlemsprofilen din i Hypersys (kmspeider.no/hypersys). I feltet «verv og tilganger» står det om du har levert gyldig politiattest eller ikke, og utløpsdato for gjeldende politiattest. Du kan også sjekke med din gruppeleder.

En politiattest er gyldig i 5 år av gangen. Er det lenge siden du fikk utstedt din politiattest kan det hende at det er på tide å fornye den.

Les mer om retningslinjer for politiattest på kmspeider.no/politiattest. Har du spørsmål? Ta kontakt med forbundskontoret på post@kmspeider.no / 22 99 15 50.

AKTIVITETS- KALENDEREN 2017

I oktober kommer KFUK-KFUM-speidernes aktivitetskalender for 2017. Kalenderen er en praktisk planleggingskalender med tydelig speiderprofil, og viser frem hvem vi er og hva vi står for.

Det årlige kalendersalget genererer viktige inntekter for gruppene lokalt og for KFUK-KFUM-speiderne nasjonalt. Salget bidrar til at vi kan tilby et godt program, kurs og arrangementer. Gjennom å henge på veggen i tusenvis av hjem rundt om i landet gir det også en flott mulighet til å vise frem speiderarbeidet vårt. Informasjon om årets kalendersalg sendes gruppene i løpet av september, og kalenderne blir sendt til gruppene i uke 43.

Ved å selge minst tre kalendere premieres speiderne med et gratis kalendermerke. Den som selger flest kalendere vinner et gavekort i Speiderbutikken til en verdi av 1000 kr. For å bli årets kalenderselger må speidergruppen sende inn navn og antall solgte kalendere til post@kmspeider.no på den som har solgt flest. En ny mulighet siste året er at grupper med eget organisasjonsnummer kan opprette mobile betalingsløsninger som Vipps, mCASH eller Sping for å ta imot betaling for solgte kalendere.

Lykke til med kalendersalget!

Bli flere!

I forbindelse med starten på høstsemesteret lanseres Bli flere-kampanjen. Kampanjen skal sette fokus på bli flere speidere, og bidra til å hjelpe gruppene til å rekruttere flere medlemmer. Dette vil skje gjennom flere tiltak som kampanje-epost til gruppene, ringerunder, annonsekampanje på Facebook, vervekampanje, og ikke minst ved å synliggjøre og spre det verve- og profileringsmateriellet som allerede finnes, og som er til stor hjelp i rekrutteringsarbeidet. Tenk om alle speidere hadde fått med seg én ny venn hver. Da hadde tusenvis av nye barn og unge fått oppleve hvor bra det er å være speider. Gruppen som verver flest nye medlemmer i høst (i faktiske tall og relativt sett) kan vinne opptil 5000 kroner i vervepremie!

BESTILL GRATIS VERVEMATERIELL

Oppstarten på høsten er en fin tid å rekruttere nye speidere. Enten dere ønsker å verve nye speidere og ledere, eller invitere nærmiljøet til et speiderarrangement, har forbundskontoret vervekort, brosjyrer og plakater dere kan bestille gratis. Bruk materialet til å reklamere for speidergruppas aktiviteter.

Plakater, brosjyrer og vervekort med eller uten tekst på baksiden kan bestilles på post@kmspeider.no, telefon 22 99 15 50 eller via kmspeider.no/vervekort. De kan også lastes ned fra nett på kmspeider.no/materiell. Vervematerialet er gratis og sendes i posten. Se også vekstheftet *Bli flere* for tips til rekrutteringsarbeidet i din speidergruppe.

I forrige Lederforum var heftet *De tre første møtene* vedlagt. Dette er et opplegg som skal være en hjelp til speiderledere til å planlegge de tre første møtene i et speidersemester der mange av speiderne er helt nye. Materialet ligger også i aktivtetsbanken på kmspeider.no. Her finner du også gode forslag til oppstartsmøter.

FREDRIK GRØNNINGSÆTER

(1923–2016)

FREDRIK GRØNNINGSÆTER vil først og fremst bli husket som biskop, men i KFUM-sammenheng som korpssekretær (forbundssekretær) i en tid da Norges KFUM-speidere som korps innen Norsk speiderguttforbund lett kunne falle mellom to stoler (NSF og NKUF), og derfor trengte bevisste og rettlinjete menn til å lede oss. I den sammenhengen husker jeg en episode på landsleir/ledermøte på Ringsaker i 1955, da vårt forbundsmerke (korpsmerke) ble drøftet; det ble påpekt at merket var så stort, det så ut som et reklamemerke. «Det skal være reklame», sa Fredrik.

ORDET TROFASTHET melder seg når det er tale om Fredrik Grønningsæter. Han sto rakrygget i strid, og som de fleste forbundssekretærer kom han i konflikter, kanskje særlig i en teologisk debatt rundt påskeleirer: Korpsstyret ville arrangere påskeleirer, Fredrik mente at vi da ødela familiefeyringen av påsken.

MEN OM DET KUNNE være uenighet innad, bevarte Fredrik kjærlighet og trofasthet til forbundet til siste dag. Han var ikke bare korpssekretær, men også leder i KFUM-speidergruppene i Sagene og seinere Gimsøy, og leder helt fra 1945. Og han var med også som eldre pensjonist; han og Janne var for eksempel med på Veterantreff på landsleiren på Røros i 2006.

TEOLOGEN GRØNNINGSÆTER var viktig både for Norges KFUM-speidere og for Den norske kirke. Da kirkens tradisjonelle Fader Vår ble erstattet med ny oversettelse («la ditt navn holdes hellig»), var Fredrik blant de kirkelederne som protesterte. «Kirken kan ikke leve med den oversettelsen» sa han (og fikk rett da nåværende oversettelse kom).

SAMMEN MED blant andre Per Lønning er Fredrik blant KFUM-speiderledere som siden ble biskoper. Forholdet kirke – speiding er viktig for begge parter, noe som Fredrik får fram i artikkelen «Kirken og speiderbevegelsen», som han skrev til 50-årsjubileumsboka for Norges KFUM-speidere (Trekant og Lilje, 1997). I den samme boka har han et tankevekkende bidrag i samlingen «På speiding etter minner», der han forteller om en patruljefører i Nordland, en gutt som tok på seg ansvaret for å drive speiderarbeid uten en voksen leder å støtte seg til. Og da Fredrik besøkte bygda neste gang, 30 år etter og som biskop, møtte han gutten igjen – nå som medlem i soknerådet. Fredrik var blant dem som fikk det til å gro, og som viste at det nyttet, i kirke og speiding.

Av Ivar Aars

1 LEIRBÅL: God stemning på European Village Party.

2 NAM-NAM: De norske svelene var populære på International evening.

Da Europa kom til Norge

Europakonferansen er en felles konferanse for WAGGGS' (World Association of Girl Guides and Girl Scouts) og WOSMs (World Organisation of the Scout Movement) speiderforbund i Europa som holdes hvert tredje år, og i år var den i Norge.

TEKST > Anne Cathrine Hyde //
FOTO > Peach Norman Owen og
Bjarne Lohmann Madsen //

Arrangementet ble holdt på Oslofjord Convention Center i Vestfold, og det var 29 norske speidere blant de frivillige som sørget for at de 500 deltagerne fikk gode opplevelser.

TRE KONFERANSER PÅ ÉN UKE

Arrangementet startet med en felleskonferanse for begge organisasjonene, hvor valg til europakomiteene var et viktig tema. Her presenterte alle kandidatene seg, og det var åpenbart viktig å gjøre inntrykk på velgerne med kreative kandidattaler. Det ble referert til blant annet puslebiter, musikk, klemming og Albus Humlesnurr fra Harry Potters verden.

Deretter fortsatte de to organisasjonene med hver sin konferanse. Under WAGGGS' åpning

kom det flere Harry Potter-referanser, men denne gangen handlet det om å være så sterk som Hermine Grang! Konferanseuken fortsatte med gode økter i arbeidsgrupper, ulike diskusjoner som var åpne for alle deltakerne, vedtak om hva WAGGGS og WOSM Europe skal jobbe med de neste tre årene, taler og mye musikk.

JEVNT VALG

På den tredje konferansedagen var det tid for å velge medlemmer til europakomiteene. Hos WOSM gikk valget raskt, men hos WAGGGS ble det likt mellom kandidatene til den siste ledige plassen, og kampen var jevn. Resultatet ble ikke klart før etter to ekstra valgonganger!

OGSÅ MYE GØY!

Men det var ikke bare seriøse diskusjoner, taler og valg på konferanseprogrammet. På kveldene ble det holdt en International Evening, hvor alle kunne smake mat fra deltakerlandene, og et European Village Party, hvor man kunne kjøpe diverse ting fra de ulike landenes forbund, og hvor inntektene fra salget gikk til samfunnsprosjekter som forbundene driver. Så klart var det også en Norwegian Evening, med grilling i øsende regn, og et besøk til vikingskipverftet i Tønsberg. Der fikk de komme om bord i «Saga Oseberg», en kopi av det mer enn 1000 år gamle Osebergskipet som ble funnet i en gravhaug ved Tønsberg, og som nå oppbevares på Vikingskipmuseet

på Bygdøy. De som ønsket det, fikk seg en tur med båt tilbake til konferansesenteret.

Uken ble avsluttet med en stor avslutningsseremoni med god mat og korte taler. En rødmalt stokk som ble sagt over på åpningsseremonien var skjøtet igjen, og ble gitt videre til neste arrangør av Europakonferansen, Kroatia. Men høydepunktet under avslutningen, og noe som nok blir husket lenge, var stabens overraskende dansenummer til Ylvis-sangen Trucker's hitch på storskjerm!

NORSK SPEIDER INN I EUROPAKOMITEEN

Eline Marie Grøholt stilte som kandidat for Europakomiteen for WAGGGS, og var en av seks kvinner som ble valgt inn i komiteen. Hun er KFUK-KFUM-speider, og har alltid vært interessert i internasjonal speiding. Hun ønsker å fokusere på likestilling og speiding i Øst-Europa, og mener at Norge kan bidra som en veiviser og støttespiller for andre land. Hennes råd til andre speidere: – Hopp ut i det du ønsker å gjøre, for det verste som kan skje er at du får et nei!

Aldri for sent

TEKST > Karen Flatø //

FOTO > Karen Flatø og Rita Madsen //

EN GANG SPEIDER – alltid speider. I praksis blir det Engang Alltid – en liten og aldrende rest av KFUK-speidere. Med en snittalder på 78 bor og spiser vi godt nå. Teltet og røyken fra bålet er byttet ut med Adler hotell. Og fra boblebadet og svømmehallen har vi utsikt mot grønne lier og snødekte fjelltopper. Det er aldri for sent å dra på speidertur.

DET VAR I JULI Østre Oslomarka Engang – Alltid reiste til Adelboden i Sveits. Her ligger Our Chalet – et av verdensspeidersentrene. Flere hadde besøkt stedet tidligere – i aktive speiderår. For noen ble det første møte med et sted vi hadde hørt om, sett bilder av og sunget om. Da vi besøkte Our Chalet var lederne som tok imot oss fra henholdsvis Sverige og Sri Lanka. Flere ganger i løpet av dagene møtte vi større og mindre grupper av speidere oppe i byen. De fleste som hadde besøkt stedet i år kom fra Amerika.

HVER DAG REISTE VI ut på tur med sekken på ryggen og gåstaver. Med turpass kunne vi bruke busser og heiser i området og komme oss opp i høyden. På 2000 moh. møter vi en deilig hage med et uttall av fargerike blomster. Kyrne er dratt til seters og rusler omkring med små og store bjeller som danner en vakker symfoni. Overalt er det gode turveier for gående og syklende. En dag ble det heldagstur med buss og smalsporede tog til Jungfrauoch på 3454 moh. Dette er Europas høyestliggende jernbanestasjon og suvenirbutikk. Noen av damene våget seg også ut på Bretur i den tynne lufta.

EN DAG SPISTE VI frokost på en av setrene, en annen dag besøkte vi den lokale treskjæreren. Etter god handel, kom både han og kona ut og jodlet for oss. Sveitserne er flinke med å bruke lokale råvarer og lokal arbeidskraft. Maten var sunn og kortreist. Her har vi mye å lære av et lite land med nøysomme og arbeidvillige folk.

Karen, en av tre gjester fra andre deler av landet takker med dette for en flott tur. Husk – det er aldri for sent.

Alle 14 i trappen til Our Chalet.

Bilde fra veteranreffet i 2012. Foto: Øyvind Johnsen

VETERANTREFF FOR KFUM-SPEIDERLEDERE

Vi følger opp suksessen med treff for gamle KFUM-speidervenner. Siste samling var under landsleiren i Asker for to år siden, og nå er det på tide å samles igjen. Årets samling finner sted i Drammen lørdag 15. oktober, forteller Kjell Pettersen i arrangementskomiteen.

– **VI SKAL** samles i KFUK-KFUM-lokalet sentralt i Drammen i tiden kl. 12–17. Som vanlig blir det et program som både er informativt og uformelt. Vi blir informert om hva forbundet er opptatt av i dag, og vi håper jo å få besøk av landssjefen, sier Kjell. Selvsagt blir det god mulighet til å friske opp gamle minner, så det blir satt av god tid til rett og slett å prate sammen. Og så blir det sang og musikk.

KJELL OPPLYSER at foreløpig invitasjon ble sendt ut før sommeren til dem vi har på listene våre. – Vi vil at flest mulig skal få mulighet til å delta, så jeg oppfordrer alle interesserte som ikke har fått invitasjon eller som vet om noen som bør inviteres, om å ta kontakt med forbundskontoret. Du kan sende en e-post til post@kmspeider.no, eller ta en telefon til 404 21 750. Endelig invitasjon sendes ut i september. Deltakeravgiften er 400 kr.

– **JEG HÅPER** riktig mange KFUM-speiderveteraner vil være sammen med oss i oktober og jeg vil ønske alle hjertelig velkommen, avslutter Kjell. Programmet på det nærmeste er klart.

Arrangementskomiteen består av Gro Aamodt, Runar Jakobsen, Leif Hovde og Kjell Pettersen.

1 BURS DAG:
Leirdeltakerne deltok
i markeringen ved
å blåse opp 550
bursdagsballonger.

1

Flott feiring av jubilanten

Søndag 26. juni feiret KFUK-KFUM-speiderne og Østlandskretsens regionleir at Nordtangen fyller 70 år. Det ble en flott markering med gudstjeneste, festmiddag og jubileumsleirbål.

TEKST > Ragnhild Erevik Fosse og Svein Olav Ekvik //
FOTO > Lars Røraas, Tomas Liberg Fosshaugen og Svein Olav Ekvik //

600 DELTAKERE var med på å feire Nordtangen sitt 70-årsjubileum. I tillegg til de 550 speiderne som deltok på Østlandskretsens regionleir, kom mange gjester for å delta på markeringen. Nordtangen betyr mye for mange, noe som viste godt igjen blant alle besøkende. Mange har gode speiderminner fra stedet og kunne fortelle om speiderturer, lederkurs og sommerleirer på Nordtangen gjennom mange tiår. Regionsleiren innviet også Nordtangens nye store leirplass, noe som har vært et av de viktige utviklingstiltakene de siste årene.

PÅ JUBILEUMSPROGRAMMET sto speidergudstjeneste, postløp og festmiddag. Landssjef Anders Østebø deltok på feiringen og fikk gleden av å sprette den flotte jubileumskaken. Markeringen ble avrundet med et stort jubileumsleirbål sammen med alle deltakerne på regionsleiren.

I FORBINDELSE MED markeringen ble det også gjort kjent at Nordtangen har mottatt en testamentarisk gave fra Lill Wenche Hermansen.

EN STOR TAKK rettes til festkomiteen ved Haldis Østby, Karen Marie Engeseth og Kirsten Flåtsund Ravnemyr, for en flott jubileumsfeiring!

NORDTANGEN 70 ÅR

Nordtangen nasjonale speidersenter fyller 70 år i 2016. Norges KFUK-speidere kjøpte eiendommen i 1946. Gjennom årene har det vært gjort mange viktige og store investeringer på Nordtangen. Hovedhuset har blitt utbyggt to ganger, det ble bygget bro over jernbanen i 2007, leirplassen er utvidet, og i 2015 fikk vi endelig koblet oss til kommunalt vann og avløp. Østlandskretsene innviet den nye store leirplassen på sin regionleir 25. juni til 2. juli.

2 HØYTIDELIG: Vått, men flott jubileumsgudstjeneste på den nye leirplassen.

3 JUBILEUMSKAKE: Landssjef Anders Østebø fikk gleden av å servere gjestene av den flotte jubileumskaken.

4 FLAGGBORG: Hundrevis av speidere på vei til flaggheis på jubileumsdagen.

FOR UNGE, AV UNGE

Også for tre år siden ble NM arrangert på Skogsborg i Røyken. Da speidergruppene sa de ville ta på seg oppgaven å arrangere igjen, hadde de et ønske om at ungdommer skulle få viktige lederroller. Slik skulle unge speidere lære mer om hvordan store arrangementer som NM blir organisert, og få trening i å ha ansvar. Målet var også at NM skulle arrangeres på ungdommens premisser. Vi har snakket med Stella, Benjamin og Adrian, som alle har hatt viktige oppgaver før og under NM.

TEKST > Miriam Nerheim //

FOTO > Guro Sørli og Lars Røraas //

GÅR DU TIL KIOSKEN, er det stor sannsynlighet for å møte Benjamin Solheim (16). Han har hatt ansvar under etaten forsyning, og hans oppgave denne helga har vært å ha kontroll over kiosken ved scenen. At det er så mye jobb bak det å drive en kiosk, visste han ikke fra før. – Dagene har vært fryktelig travle, men likevel utrolig morsomme!

IKKE LENGE ETTER treffer vi Stella Ramborg (15), som har hatt ansvar for sosiale medier og profilering. Helt siden i høst har hun arbeidet med å kontakte presse, sponsorer og blant annet ordførere for å ordne avtaler med dem. Det å gjøre nye ting er alltid en utfordring. – Å skrive brev til ordføreren i Røyken og fylkesordføreren i Buskerud var ganske utfordrende, siden jeg aldri har gjort noe liknende før, forteller hun. En annen ting hun heller aldri hadde gjort før, men som hun fikk mulighet til nå, var å være konferansier under leirbålene. – Det var veldig gøy å stå på scenen og lede, det er noe jeg gjerne kunne tenke meg å gjøre igjen!

ADRIAN FJELDSTAD (16) er den tredje ungdomslederen vi snakket med. Han har hatt ansvar for at vakt holdet på området har vært på plass, og at speidere og ledere skulle være klar over at vaktene legger merke til dem hvis de gjør noe ulovlig. – Det har gått helt greit, men mye gåing har det blitt, forteller Adrian. Også han har fått erfare hvor mye arbeid det ligger i å planlegge og organisere. – Det mest utfordrende var under konserten i går, da Freddy Kalas delte ut autografer. Adrian beskriver hvordan speiderne presset seg fremover. Heldigvis var det mange vakter på stedet, og situasjonen ble raskt ordnet opp i, selv om det var litt uoversiktlig foran scenen en kort stund. – Det er kjempegøy å være med å arrangere NM i speiding, jeg vil absolutt gjøre det flere ganger!

Benjamin har hatt ansvaret for kiosken, og befinner seg ofte bak disken.

Dette er Stella, som blant annet var med å lede leirbålene.

Adrian har kontrollert at alle vaktene gjør som de skal, i tillegg til å være vakt selv.

Artikkelen har tidligere vært publisert på nmispeiding.no

SAMMEN ER VI STERKE

– Bli med på Globalaksjonen!

Globalaksjonen vil i 2016–2017 støtte Sri Lanka KFUK og det arbeidet som gjøres for å gjenreise et land som har vært herjet av borgerkrig i mer enn 20 år.

TEKST > Bente Pernilla Høye //

FOTO > Synne Hansen //

I KRIG ER ofte kvinner og barn svakeste part og blir utsatt for stor urettferdighet. Etter krigen er kvinner og barn fremdeles den mest sårbare gruppen. Familier som har mistet sine menn og fedre i krigen har mistet sin inntektskilde, utdanning kan være mangelfull, og kvinner får dårligere lønn og blir nedprioritert på arbeidsmarkedet.

KFUK SAMLER unge mennesker i grupper som kalles spare- og investeringsgrupper. Her får de opplæring i bokføring, økonomi og bedriftsstyring. Gruppene kan sammen spare større summer enn det hver enkelt person kan gjøre hver for seg, ved at alle sparer litt hver uke. Når et av medlemmene i gruppa trenger å investere i for eksempel verktøy eller annet som er nødvendig for å drive sin bedrift, kan gruppen gi lån til dette. Når gruppen går med overskudd, brukes overskuddet til tiltak i nærmiljøet, eller til å starte nye grupper. På denne måten bidrar skoleringen av én person i et lokalmiljø til store ringvirkninger der vi når mange!

DET Å STARTE spare- og investeringsgrupper er en form for bistand som både virker og varer. Deltakerne får opplæring og hjelp til å bygge et trygt økonomisk fundament for fremtiden, som ikke forsvinner den dagen programmet er over.

DE PENGENE speiderne hvert år samler inn til Globalaksjonen er av avgjørende betydning for KFUK-KFUM Globals arbeid flere steder i verden. 800 innsamlede kroner tilsvarer opplæring og veiledning av én ny gruppeleder, som igjen kan hjelpe en gruppe på over 20 mennesker. Når vi regner på hvor mange mennesker som finnes i familien og lokalmiljøet til disse tjue, er det lett å se at hver krone teller.

I BEGYNNELSEN av september mottok enhetsledere for oppdagere, stifinnere og vandrere en informasjonspakke med materiell til bruk i Globalaksjonen. Nytt av året er at pakken ikke vil inneholde noe globalaksjonshefte, men det samme innstikket som du finner her i bladet. Vi håper at også flere av speiderne vil bruke tid på å lese gjennom materialet.

I AKTIVITETSBANKEN på kmspeider.no finner du aktiviteter, merker, oppskrifter og møteforslag med fokus på tematikken i Globalaksjonen. Du vil også finne syv forskjellige andakter med temaer som solidaritet, urettferdighet, nestekjærlighet og det å gjøre hverandre gode. Søk på «Sri Lanka» eller «Globalaksjonen», og du vil finne forslag til-passet aksjonen. Du finner også alle relevante lenker samlet på Globalaksjonen.no.

ÅRETS GLOBALAKSJONSFILM er litt annerledes enn tidligere. I år får dere en videohilsen fra globalambassadørene Helle og Synne som var på Sri Lanka i februar. Videoen er på norsk, sånn at alle skal forstå. Videoen finner du på globalaksjonen.no.

NORD
Speiderlandsleir i Bodø 2017

- Velkommen til verdens nordligste landsleir!

Neste år arrangerer Norges speiderforbund landsleir i Bodø. Landsleirsjefen håper at mange grupper fra KFUK-KFUM-speiderne vil delta.

Tekst: Stian Seland Foto: Alexander Vestrum

Landsleiren har fått navnet Nord og finner sted 1.-8. juli 2017. – På vegne av landsleirkomiteen og Norges speiderforbund vil jeg ønske alle grupper i KFUK-KFUM-speiderne velkommen til Nord, sier leirsjef Peer-Johan Ødegaard. – Vi håper at alle speidergrupper i Norge, uavhengig av forbund, vil komme til Bodø og delta på verdens nordligste landsleir.

Det blir helt vilt

Bodø ligger nord for polarsirkelen, og leiområdet blir nært Bodø sentrum. Om sommeren så går ikke solen ned. – Midnattssola vil gjøre dette til en unik leiropplevelse, og det blir både midnattssøtter og midnatts-Scouts own. Som motto for leiren har vi valgt *Helt vilt*, forteller Ødegaard. – Vi skal arrangere en helt vill landsleir, med ville aktiviteter og minner for livet.

Mange reisemuligheter

Påmeldingen for Nord åpner i januar. Da vil man også bestemme hvordan man skal reise til leiren. Til Bodø kan man komme med bil, buss, tog, båt eller fly. Gjennom påmeldingen til Nord vil man også kunne bestille reise til og fra. – Vi oppfordrer alle til å planlegge reisen som en opplevelse for deltakerne, og vil legge til rette for at man kan velge den reisemåten som passer best, forteller han.

Ved å gjennomføre påmeldingen allerede i januar, vil leiren være i stand til å lage best og billigst mulige transportløsninger. Alle grupper som ønsker å fly til og/eller fra Bodø, skal få tilbud om det.

Klar for en helt vill landsleir?

Mer informasjon om leiren finner du på Nord2017.no.

*Mang en roveraspirant
har rappellert ned i fjell-
veggen ved fossen.*

Det er så mange fine fjell. Staute høye fjell som i Jotunheimen. Fjell som har gitt meg spennende opplevelser og meditativ avslapning, Minner fra ulike brekurs med KFUM-speiderne, eller fra da jeg var speiderleder i Volda en kort periode og Sunnmørsalpene med sine stupbratte tinder. Det var da jeg skjønnte poenget med skifeller. Likevel er det Vangsåsa jeg nå vil skrive om.

TEKST OG FOTO > John Bjerke //

VANGSÅSA

1 **EVENTYR:** Padling på Nybusjøen.

2 **PATROLJE:** Hamarspeiderne er ofte på tur til Nybusjøen og Tørrbustifallene.

3 **FOSS:** Tørrbustifallene gir muligheter også til dem som ønsker spenning.

«**HÆ, VANGSÅSA?** Hva i all verden er det for noe?» vil du kanskje si. Og det er nok ikke så rart. Vangsåsa, en del av Hedmarksvidda. Ja, det er faktisk noe som heter det også. Langt fra så stor og prangende som Finnmarksvidda og Hardangervidda riktignok, men likefullt en vidde. Hedmarksvidda blir gjerne kalt Norges snilleste fjell. Og det med rette. En skredekspert jeg har jobbet med har påstått at skred aldri vil forekomme i Hedmark. Til det er det for flatt. Det er nok mulig at påstanden var litt spissformulert, men likevel. Så hva er det da med Vangsåsa?

VANGSÅSA ER ei ås som ligger rett nordøst for Hamar. Det er der ungene lærte å gå på ski. Ja, det er stedet som ligger til rette for de små som for første gang får planker spent fast til skoene og stabber avgårde i godt preparerte skispor til Lageråkvista for en kopp kakao. Og det er også mulig for den med større utferdstrang å følge sammenhengende spor inn i Rondane. Det siste har jeg ikke prøvd ennå, men det ligger på ønskelista over ting jeg skal ha gjort i løpet av livet. Plassert midt i mellom «Besteget Mount Kilimanjaro» og «lært meg å drikke kaffe».

LUKTEN AV FURUSKOG. Å kunne gå innover på stier uten å trenge å gå i kø. Stå på en høyde og se innover mot Rondeslottet i én retning, mot Bitihorn i en annen og Gaustatoppen i en tredje, eller gå inn i tykkeste skogen og la trekronene omslutte en. Det føles godt. På vinteren er det her hamarspeiderne pleier å dra på tur. Ved ekstra snørike vintre er også mulighetene store for å bygge snøhule i den faste skavlen ved Appelsinhaugen 300 meter fra skiløypa. Ett år møtte vi den lokale NSF-gruppa på samme sted, i samme ærend. Vi fikk plass til begge speidergruppene i samme fonn likevel. Her har mang en speider ligget i telt ved noen og tyve minusgrader, vasset i slaps på ski, tatt snøbad for første gang og fulgt spor etter rype og hare til sporsetter ble funnet.

OG OM HØSTEN er det lite som slår Nybusjøen og Tørrbustifallene. Dette er virkelig naturskjønne omgivelser. Her har speiderne gjerne hatt sine første turer ved det idylliske vannet. Ofte følger vi stien gjennom myrdrag og furumoer hvor vi ser de karakteristiske furukronene orrhanen har lagd til sin faste utkiksplass for orrhønene om våren. Og da hører det også alltid med et

stopp ved Bukkholskoia eller Oswalds hytte som den og blir kalt. Ei gammel tømmerkoie med gammelt inventar som alltid står åpent for stifarende. Her er det fullt av spennende ting fra gamle dager. En hyttebok, en gammel kaffelars og en gitar på veggen. Ett og annet leirbål har vi også hatt her en sein vårkveld på orrleik.

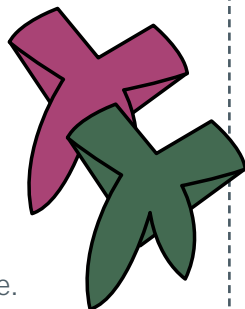
SÅ VAR DET Tørrbustifallene da. Litt av et navn. Aner ikke hva det kommer fra. Dette er en foss på ca 15–20 meters fall som danner en kulp på nedsiden. Her har visstnok noen fisket ørret. Parallelt med fossen er det mang en roveraspirant som med skjelvende knær har rappellert ned i ly av mørket. For Vangsåsa er snill mot de snille, og for de som ønsker spenning og utfordringer er også mulighetene mange. Flere nyopptatte rovere mener at de har fått minner og læring for livet i disse traktene. Vangsåsa – stedet jeg alltid vender tilbake til.

**MITT
FJELL**

John Bjerkeli utfordrer Peter Straumann fra Fetsund KFUK-KFUM-speidere til å skrive om sitt fjell eller sin favorittplass til neste nummer av Lederforum.

PATRULJEFØRER- VEILEDERKURS

Dette er kurset for deg som ønsker å lære mer om det å være veileder for speidere i ungdomsskolealder og samtidig ha det gøy sammen med andre rovere.

Kurset tar for seg veilederrollen inn mot patruljeførerkursene. Sentrale temaer er: rollebevissthet, veilederrollen som læringsverktøy i speidersammenheng, gruppedynamikk, grenser og maktmisbruk, kommunikasjon og retorikk, lek og konkurranser.

Kurset går over en helg på Nordtangen og mye tid settes av til å ha det sosialt og moro. Kurset passer for deg som ønsker å bli veileder på patruljeførerkurs, eller har vært det, og ønsker å bli bedre.

 Rovere (17-25 år).

 7.-9. oktober.

 **Nordtangen,
Gran på Hadeland.**

 800 kr.

 Snarest.

Instagramkonkurranse for rovere: Hvordan være et forbilde? Det mest kreative bildet vinner. Del bildet med emneknagg #kmspeider #kmrover og #PFVLK (står for PatruljeførerVeiLederKurs). Vinneren får gratis deltakelse på kurset og en caps i premie.

Arrangementsplan frem til sommeren 2017

Ny arrangementsplan for perioden frem til sommeren 2017 er stiftet inn i midten av bladet. Heng den opp i speiderlokalet eller napp den ut og bruk i planleggingen av det nye speidersemesteret. Den kan også lastes ned på kmspeider.no.

KURS OG ARRANGEMENTER HØSTEN 2016

- 15.9. GLOBALAKSJONEN 2016– 2017 STARTER**
- 15.–18.9. PÅ BAR BAKKE**
Vestfold. Ledere over 18 år. Påmelding utløpt.
- 16.–18.9. TRÅKK**
Lokalt. Merker kjøpes på speiderbutikken.no.
- 17.9. HEMMELIG OPPDRAG**
Lokalt. Vandrere. Gratis!
- 23.–25.9. ROVERFEMKAMP**
Skei i Jølster. Født i '00–'91. Påmelding snarest!
Pris: 370 kr.
- 7.–9.10. PATRULJEFØRERVEILEDERKURS**
Nordtangen. Født i '00–'91. Påmelding snarest!
Pris: 800 kr.
- 14.–16.10. JOTA-JOTI**
For alle. Registrering på jotajoti.no. Merker selges i Speiderbutikken.
- 21.–23.10. KRETSFORUM**
Hotell Hadeland på Gran. Påmelding innen 23. september.
- 12.11. ESG-DAGEN**
- 13.–20.11. DEN INTERNASJONALE BØNNEUKA**
worldywca.org.
- 19.11. DAGSKURS – FØRSTEHJELP NGF + DHLR**
Forbundskontoret i Oslo. Ledere. Påmelding innen 19. oktober. Pris: 1200 kr.
- UKE 46 FREDSLYSET FRA BETLEHEM KOMMER TIL NORGE**
Se St. Georgsgildene sin nettside sggn.no for transportplan. Mer info i kalenderen på kmspeider.no.
- 1.12. DEN INTERNASJONALE HIV/AIDS-DAGEN**
Programmaterieell finnes på kmspeider.no. Merkene selges på speiderbutikken.no.
- 7.12. HAIKELIGAEN 2016 AVSLUTTES**

Arrangementskatalog for 2016 og arrangementsplan for 2016–2017 kan lastes ned fra kmspeider.no. Se også arrangementskalenderen på kmspeider.no.